

Zending van een delegatie van de Sectie België-Cuba van de
Belgische groep van de Interparlementaire Unie,
geleid door de Voorzitster van de Sectie, Mevrouw Sfia Bouarfa,
Cuba, 24 - 31 oktober 2008,
op uitnodiging van de heer Ramón Pez Ferro,
Voorzitter van de Commissie van Internationale betrekkingen van de
Nationale Assemblée van de volksmacht van de Republiek Cuba

SAMENSTELLING VAN DE DELEGATIE

Mevrouw Sfia Bouarfa, Voorzitster van de Sectie België-Cuba, Senator (PS)
De heer Dirk Claes, Senator (CD&V)
De heer Alain Destexhe, Senator (MR)
De heer Olivier Hamal, Volksvertegenwoordiger (MR)
Mevrouw Sonja Langenhaeck, Secretaris van de delegatie

PROGRAMMA

Vrijdag 24 oktober 2008

Aankomst van de delegatie met vlucht AF-474
Officiële ontvangst op de internationale luchthaven «José Martí»
Verblijf: Villa van de protocol

Zaterdag 25/Zondag 26 oktober 2008

- Vertrek naar de stad Santa Clara
 - Bezoek aan het “Memorial del Che”
 - Lunch met de overheden van de Provinciale Assemblée van de volksmacht
 - Bezoek aan historische en culturele bezienswaardigheden
- Bezoek aan de Playa Girón (“Varkensbaai”)
- Terugkeer naar Havana

Maandag 27 oktober 2008

- Ontmoeting met de Commissie van Internationale betrekkingen van de Nationale Assemblée van de volksmacht
- Ontmoeting met de Parlementaire vriendschapsgroep Cuba-België van de Nationale Assemblée van de volksmacht
- Bezoek aan de Latijns-Amerikaanse School voor Geneeskunde (ELAM)
- Ontmoeting in het Cubaans Instituut voor de Vriendschap met de Volkeren (ICAP)

Dinsdag 28 oktober 2008

- Bezoek aan een Volksraad van Havana
 - Ontmoeting met Raadsleden
 - Bezoek aan een lagere school
- Lunch in de Residentie van België
- Ontmoeting in het Centraal Comité van de Cubaanse Communistische Partij (PCC)

Woensdag 29 oktober 2008

- Bezoek aan het historisch stadscentrum van Havana
- Lunch aangeboden door de Voorzitter van de Nationale Assemblée van de volksmacht van Cuba
- Onderhoud in het Centrum Martin Luther King
- Culturele activiteit

Donderdag 30 oktober 2008

- Onderhoud in de Centrale van de Cubaanse Arbeiders (CTC)
- Ontmoeting met de Federatie van Cubaanse Vrouwen (FMC)
- Ontmoeting met familieleden van de “Vijf Helden”
- Diner ter ere van Mevr. Aleida Guevara

Vrijdag 31 oktober 2008

- Onderhoud in het Ministerie voor Buitenlandse investeringen en economische samenwerking (MINVEC)
- Onderhoud in het Ministerie van Buitenlandse betrekkingen (MINREX)

Vertrek van de delegatie met vlucht AF-479

* * * * *

BIJ WIJZE VAN INLEIDING : ALGEMENE CONTEXT

1. De orkanen Gustav en Ike

De orkanen Gustav en Ike trokken eind augustus en begin september een spoor van vernieling over Cuba. Het zijn de “meest verwoestende” orkanen in de geschiedenis van het eiland, die voor minstens 5 miljard dollar schade hebben aangericht, hetgeen meer dan 10% van het bruto binnenlands product bedraagt.

In minder dan 10 dagen werden 443.000 woningen beschadigd, 63.000 vernield, hoogspanningsmasten en elektriciteitsnetwerken buiten werking gesteld, en duizenden en duizenden hectaren gewassen en teelten geraakt. De orkanen hebben bovendien geleid tot de evacuatie van 3,17 miljoen personen, op een eiland dat 11 miljoen inwoners telt. De door de overheid getroffen voorzorgsmaatregelen hebben het aantal slachtoffers kunnen beperken tot 7 doden.

Ten gevolge van deze natuurrampen hebben verschillende organisaties en landen hulp aangeboden. De Belgische regering besliste 650.000 euro steun te verlenen aan een aantal humanitaire NGO's onder de vorm van aankoop en verdeling van hulpgoederen (Oxfam solidariteit - Handicap International), en steun aan de familiale landbouw (FOS - Socialistische Solidariteit).

2. Europe Unie (EU)

- Aan de vooravond van de parlementaire zending in Cuba (op 23 en 24 oktober 2008), was Eurocommissaris voor Ontwikkeling en Humanitaire Hulp, Louis Michel, op officiële zending in Havana voor de ondertekening van het raamakkoord voor de formele hervatting van de samenwerking (opgeschort sinds vijf jaar) tussen de EU en Cuba.

- Op 16 oktober 2008 vond in Parijs een ontmoeting op topniveau plaats tussen de EU-Troika en Cuba. Deze vergadering is de eerste stap in de politieke dialoog die de EU-Raad besliste opnieuw aan te knopen met Cuba, in overeenstemming met de conclusies aangenomen in juni 2008.

- Op 19 juni 2008, na vijf jaar eerder koele relaties tussen Havana en Europa, besliste de EU over te gaan tot de definitieve opheffing van de (zuiver symbolische) diplomatieke sancties tegen het Cubaanse regime. Zo wou de EU de nieuwe President Raúl Castro Ruz, aan de macht sinds februari 2008, aanmoedigen bij zijn vooruitgang naar democratie.

De sancties werden opgelegd door de EU op 5 juni 2003 na de opsluiting door Cuba van 75 dissidenten en de terechtstelling van drie jonge Cubanen die naar de Verenigde Staten probeerden te vluchten. De maatregelen hielden onder meer de beperking in van regeringsbezoeken op hoog niveau, alsook de uitnodiging van anti-castristische dissidenten door de Europese ambassades in Havana op belangrijke data zoals de nationale feestdagen (“cocktail diplomacy”). Feitelijk werden de sancties reeds opgeschort in 2005 na de vrijlating van enkele politieke gevangenen.

3. De UNO

Op woensdag 29 oktober 2008 (*dus zes dagen voor de Amerikaanse presidentsverkiezingen*), keurde de Algemene Raad van de Verenigde Naties voor het 17e opeenvolgende jaar een resolutie goed waarin het de Verenigde Staten vraagt hun economisch embargo op te heffen dat ze sinds 46 jaar opleggen aan Cuba.

De resolutie over de *“Noodzaak van het beëindigen van het economische, commerciële en financiële embargo, ingesteld door de VS tegen Cuba”* werd goedgekeurd met 185 stemmen bij twee onthoudingen (Micronesië en de Marshalleilanden). Slecht drie landen stemden tegen (de VS, Israël en Palau).

De resoluties van de Algemene Raad zijn niet dwingend, maar weerspiegelen wel de internationale opinie. Het Amerikaanse embargo tegen Cuba wordt door een steeds grotere meerderheid van landen veroordeeld: bij de eerste behandeling in 1992 haalde de resolutie slechts 59 stemmen, in 2004 behaalde zij er 179 en in 2006 waren het er 183.

4. Amerikaanse presidentsverkiezingen

De zending vond plaats aan de vooravond van de Amerikaanse presidentsverkiezingen.

Voor de eerste keer sinds vijftig jaar, was Cuba zeer geboeid door een presidentsverkiezing aan de overkant van de Straat van Florida.

Florida, een van de grootste “swing states” met zijn 27 kiesmannen, is de Staat waar de meeste immigranten van Cubaanse oorsprong wonen.

De Democratische kandidaat voor het Witte Huis, Barack, Obama, behaalde een symbolische overwinning in Florida met 51% van de stemmen. Florida stemde immers Republikeins tijdens acht van de laatste tien presidentsverkiezingen, met uitzondering van de verkiezing van Jimmy Carter in 1976, en van de herverkiezing van Bill Clinton in 1996.

Tijdens zijn verkiezingscampagne, in een toespraak voor de leden van de invloedrijke Nationale Cubaans-Amerikaanse Stichting te Miami, verklaarde de h. Obama dat hij inzake Cuba en Latijns-Amerika een voorstander is van directe diplomatie. Zoals vele Cubaanse uitwijkelingen vragen, heeft hij zich uitgesproken voor de opheffing van de door president George Bush opgelegde beperkingen inzake de reizen naar het eiland en de geldtransfers naar familieleden (“las remesas”).

VERSLAG

Zaterdag 25/Zondag 26 oktober 2008

De parlementaire delegatie begaf zich naar de stad Santa Clara, de hoofdstad van de Provincie Villa Clara, waar zij werd verwelkomd door de h. Reday René Armas Alvarez, Directeur voor de Internationale relaties van de Provinciale Assemblée van de volksmacht.

De stad Santa Clara bekleedt een belangrijke plaats in de geschiedenis van de Cubaanse revolutie... In Santa Clara, meer dan waar ook, treedt men echt in de voetstappen van Che Guevara. Het was hier dat El Che in 1958 een beslissende overwinning behaalde door een gepantserde militaire trein aan te vallen die de troepen in Santiago de Cuba van wapens moest voorzien. De wagons bevinden zich nog steeds op de rand van de spoorweg en werden omgevormd tot een museum ter ere van de revolutie.

De delegatie bezocht het memorial en museum gewijd aan Che Guevara, het mausoleum van de martelaren van de revolutie en het monument van de Tren Blindado.

De delegatie bezocht ook een gemeenschapsgroentetuin, de «Patio integral Cinco palmas, Centro de excellencia», een project dat past in het kader van de stedelijke landbouw. De landbouw in het algemeen is een prioriteit voor President Raúl Castro. Momenteel moet Cuba meer dan 80% van de voedingsmiddelen invoeren.

Daarna bezocht de delegatie een bouwproject van sociale woningen (dat via syndicaten voor 80% meegefinancierd wordt door de Belgische regering).

Zondag begaf de delegatie zich naar de Playa Girón (“Varkensbaai”), waar op 17 april 1961 de ontschepping plaatsvond van Cubaanse uitwijkelingen, opgeleid door de Amerikaanse CIA, met de bedoeling het onlangs aangestelde regime van Fidel Castro omver te werpen.

Maandag 27 oktober 2008

De parlementaire delegatie had een onderhoud met volksvertegenwoordiger Ramón Pez Ferro, Voorzitter van de commissie van Internationale betrekkingen van de Nationale Assemblee van de volksmacht van de Republiek Cuba.

De h. Ramón Pez Ferro benadrukte het feit dat de delegatie op een opportuun moment kwam gelet op de hervatting van de samenwerking tussen Cuba en de EU, maar dat zij tevens op een moeilijk moment kwam, na de rampzalige doortocht van de orkanen Gustav en Ike.

Daarna ontmoette de delegatie volksvertegenwoordigster Georgina Bonilla Pimentel, Voorzitster van de Parlementaire vriendschapsgroep Cuba-België van de Nationale Assemblee van de volksmacht, die het onder andere had over de VN-resolutie inzake het embargo van de VSA tegen Cuba en over ALBA, een alternatief politiek, sociaal en economisch samenwerkingsverband gericht tegen het regionale vrijhandelsproject van de VSA (FTAA: Vrijhandelszone van de Amerika's).

Mevr. Sfia Bouarfa, Voorzitster van de Sectie België-Cuba van de Belgische Groep van de Interparlementaire Unie, onderstreepte van haar kant de uitstekende relaties die bestaan tussen de twee landen, en meer bepaald tussen de respectieve parlementen.

Zij heeft tevens de Cubaanse parlementsleden uitgenodigd om volgend jaar naar België te komen.

Het bezoek aan de Latijns-Amerikaanse School voor Geneeskunde (ELAM) diende te worden geannuleerd door de slechte weersomstandigheden (zwarte stortregens).

In het Cubaans Instituut voor de Vriendschap met de Volkeren (ICAP) had de delegatie een onderhoud met de h. Elio Gámez Neyra, Ondervoorzitter, die nadere uitleg gaf over de rol en het belang van het Instituut. Het ICAP, dat na de revolutie werd opgericht in 1960, onderhoudt momenteel relaties met ongeveer 2000 vriendschaps- en solidariteitsverenigingen met Cuba in meer dan 140 landen. Bij deze organisaties zijn er vele progressieve en linkse verenigingen, en ook vele NGO's.

Dinsdag 28 oktober 2008

De parlementaire delegatie had een ontmoeting met enkele leden van de Volksraad van de wijk Cubanacán in Havana. Cuba noemt zich een "basisdemocratie": verkiezingen vinden plaats op alle niveau's (lokaal, gemeentelijk, provinciaal, nationaal) en een grote participatie van de bevolking wordt aangemoedigd. De Volksraad is het politieke orgaan dat zich het dichtst bij de basis, het dichtst bij de bevolking bevindt. Zijn rol bestaat erin het werk van de gemeenschap te ondersteunen, bijvoorbeeld inzake huisvesting, de verdeling van voedingsmiddelen, ...

In de wijk Cubanacán, bezocht de delegatie tevens de lagere school “Ho Chi Minh”, die, zoals de naam het zegt, deel uitmaakt van de Vereniging Cuba-Vietnam. De school werd opgericht in 1960 en telt zo een 450 leerlingen (van 5 tot 11 jaar) voor 36 leerkrachten.

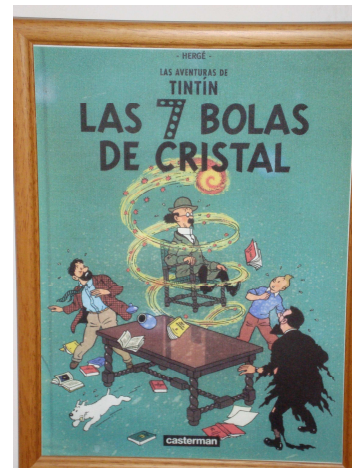

Daarna was de delegatie uitgenodigd voor een lunch in de Residentie van België. De Ambassadeur, Mevr. Claudia de Maesschalck, had tevens een aantal personen van de “Belgische gemeenschap in Havana” uitgenodigd, zoals de consul, de EU-vertegenwoordiger, de vertegenwoordiger van Oxfam Solidariteit en de vertegenwoordigers van Inbev en van BDC International.

In de namiddag begaf de delegatie zich naar het Centraal Comité van de Cubaanse Communistische Partij (PCC), waar zij werd ontvangen door de h. Oscar Martínez, Onderdirecteur van de Afdeling Internationale betrekkingen..

Woensdag 29 oktober 2008

In de voormiddag maakte de delegatie een wandeling in Habana Vieja, het historische stadscentrum (de Spaanse koloniale wijk), dat geklasseerd is als Werelderfgoed van de UNESCO. België en de Regio's zijn verbonden aan een aantal restauratie- en renovatieprojecten. Zo werd op de prestigieuze Plaza Vieja het Paleis San Esteban de Cañongo, dat dateert van begin XVIIIe eeuw, prachtig gerestaureerd. Er zijn een twaalfstal appartementen en op de gelijkvloers bevindt zich de "Casa de Valonia" (de Vitrine van Wallonië), ingehuldigd op 15 februari 2006. Het biedt een overzicht van de producten en de know-how van Wallonië. Verder vinden er tal van activiteiten plaats, zoals tekenklasjes voor Cubaanse kinderen, en er bevindt zich ook een stripbibliotheek.

Op de middag was de delegatie uitgenodigd voor een lunch aangeboden door Z.E. de heer Ricardo Alarcón de Quesada, Voorzitter van de Nationale Assemblée van de volksmacht van Cuba.

De h. Ricardo Alarcón, 70 jaar, is voorzitter van de Nationale Assemblée sinds 1993.

In 1962 was hij directeur van het departement VSA van het Ministerie van Buitenlandse zaken. Maar het is vooral dankzij zijn verblijf in New York, van 1966 tot 1978, als ambassadeur bij de Verenigde Naties, dat hij een van de beste Cubaanse specialisten van de VSA is geworden. Hij was tevens minister van Buitenlandse zaken in 1992.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat het belangrijkste onderwerp van de conversatie... de Amerikaanse presidentsverkiezingen waren!

Daarna begaf de delegatie zich naar het Centrum Martin Luther King voor een ontmoeting met de Eerwaarde h. Raúl Suarez, priester van de Baptistische kerk te Havana, volksvertegenwoordiger en directeur van het Centrum. Het gedenkcentrum, ingehuldigd op 25 april 1987, werd opgericht in Havana om hulde te brengen aan Martin Luther King, de onvermoeibare priester die streed voor de burgerrechten in de VSA. Het betreft een macro-oecumenische organisatie van christelijke inspiratie, waarvan het werk wordt beheerst door een algemeen vormings- en communicatieproject ter bevordering van de solidariteit. Het project beoogt de opvoeding van het bevolking en wil de gemeenschapsactiviteiten steunen.

‘s Avonds woonde de delegatie een voorstelling bij van het ballet “Doomroosje”, een van de hoogtepunten van het XXIIe Internationale Balletfestival van Havana. De voorstelling werd luister bijgezet door de aanwezigheid in het publiek van President Raúl Castro, en van de gewezen prima donna, Mevr. Alicia Alonso, tevens choreograaf van het stuk.

Donderdag 30 oktober 2008

In de voormiddag had de delegatie een onderhoud in de Centrale van de Cubaanse Arbeiders (CTC) met de h. Raymundo Navarro Fernández, Volksvertegenwoordiger en Assistent professor, en de h. Manuel Montero Bistilleiro van het Departement van Internationale betrekkingen.

De CTC is de grootste Cubaanse vakbond: zijn 18 nationale verbonden verdedigen de belangen van de 3 miljoen aangesloten arbeiders.

Mevr. S. Bouarfa drukte haar verwondering uit over het bestaan van vakbonden in een land als Cuba, waar egalitarisme heerst, en wou wat meer weten over de rol van de vakverenigingen. Als concreet voorbeeld van het werk van de CTC, haalde de h. R. Navarro het ontwerp aan van nieuwe wet over de sociale zekerheid, dat in december voor de Nationale Assemblee moet komen. Deze nieuwe wet beoogt onder andere de geleidelijke verlenging met vijf jaar van de pensioenleeftijd (65 jaar voor de mannen en 60 voor de vrouwen), ten gevolge van de vergrijzing van de bevolking.

Daarna had de delegatie een onderhoud met de volksvertegenwoordigsters Arelys Santana en Elena Ruíz van de Federatie van Cubaanse Vrouwen (FMC).

De FMC ijvert voor de volledige integratie van de vrouw in de economische, politieke, sociale en culturele domeinen van het land; zij zet zich blijvend in voor de wegwerking van bestaande barrières en stereotypen in de samenleving en binnen de gezinnen. De FMC, die een NGO is met raadgevend statuut, telt meer dan 3.800.000 aangesloten vrouwen, verspreid over 76.000 basisorganisaties in heel het land.

Het Cubaanse Parlement, de Nationale Assemblee van de volksmacht, bestaat uit 43% vrouwen, zonder gebruik te maken van een quotumsysteem.

Vervolgens had de delegatie een ontmoeting met de familieleden van de “Vijf Cubaanse Helden” (= de vijf Cubaanse politieke gevangenen)¹.

¹ - Zie ook het verslag van de ontmoeting op de Senaat op 15.10.2008 met de echtgenotes van twee van de “vijf”.

- Zie ook de schriftelijke vraag nr 57 van Mevr. K. Partyka van 29.04.2008 aan de minister van Buitenlandse zaken, Schriftelijke vragen en antwoorden nr 52-024 van 30 juni 2008, blz. 5564.

De vijf Cubanen, Antonio Guerrero, Fernando González, Gerardo Hernández, Ramon Labañino en René González, werden aangehouden in Miami (Florida) op 12 september 1998, en ervan beschuldigd 26 overtredingen (te maken met spionage) van de Amerikaanse federale wetten te hebben begaan. De “Vijf” waren van Havana naar de VSA afgereisd met als opdracht te infiltreren in de anti-castristische bewegingen en eventuele terroristische activiteiten tegen Cuba op te sporen. Sinds 1959 bedraagt het aantal slachtoffers door het terrorisme tegen Cuba 3.478 doden en 2.099 invaliden. In 2001, werden ze veroordeeld tot zware gevangenisstraffen die ze uitzitten in vijf verschillende, zwaar bewaakte gevangenissen in de VSA.

‘s Avonds organiseerde de delegatie een diner ter ere van Mevr. Aleida Guevara, dochter van de legendarische «Che».

Vrijdag 31 oktober 2008

De delegatie had een onderhoud op het Ministerie voor Buitenlandse investeringen en economische samenwerking (MINVEC) met de h. José Rosado Amador, Directeur van de Afdeling Europa. Hij had het onder andere over de hervatting van de samenwerking met de EU, die voor 2008 een noodhulp inhoudt van 2 miljoen euro en, vanaf 2009, een tweede krediet van 25 tot 30 miljoen euro, om Cuba te helpen bij het herstel na de orkanen Gustav en Ike.

Hij onderstreepte tevens het belang van de bilaterale hulp, alsook van de gedecentraliseerde hulp. Bijvoorbeeld, wat België betreft, zijn de drie Regio's aanwezig in Cuba en ontwikkelen zij er een actieve samenwerking met grote zichtbaarheid.

Tot slot, om de zending af te ronden, ontmoette de delegatie de h. Dagoberto Rodríguez, Vice-minister van Buitenlandse zaken, die zich ook verheugde over de hervatting van de politieke dialoog en van de samenwerking tussen de EU en Cuba na een bevrozing van vijf jaar.